

JEAN RACINE

Dat wil zeggen, men weet wel, welke redenen de tijdgenooten lieten gelden. Maar waarom deden ze dat? Een vraag, intusschen, die lateren weer ten aanzien van onze redenen zullen stellen.

Ook Racine heeft deze moralisten voor groot gehouden en de jezùieten heeft hij beschouwd als vijanden van het menschedom. De geest der jansenisten heeft ondanks al zijn verzet den zijnen duurzaam doortrokken en gekleurd, en tegen het eind van zijn leven heeft hij te kennen gegeven dat hij na zijn overlijden wenschte neergelegd te worden aan het voeteneinde van het graf van den medicus en moralist Hamon, van wien hij les had gehad in Port-Royal. Er zijn óók groote schrijvers die zelf weten, wat te denken van genade en vrijen wil, zelf hun moraal bepalen en tot over het graf heen op eenzaamheid gesteld zijn.

Na zijn schooltijd is Racine gedichten beginnen te schrijven. Tegelijk werkte hij, als opzichter naar het schijnt, bij de restauratie van een kasteel. Dat bood geen uitzicht, en men zou hem daarom maar de wijdingen laten geven; hij had een oom te Uzès, die vicaris-generaal was en die hem ertoe kon opleiden. Zoo heeft hij vrijwel werkloos een jaar of twee in dat Provençaalsche stadje doorgebracht. Het ligt niet ver van Nîmes, niet ver ook van de zee. De vrouwen zijn er sprekend van aanschijn, vurig van gemoed en van geest; haar temperament beheerscht haar. Ze beleven er liefdesdrama's, heviger dan die Racine in het gematigde en redelijke Ile-de-France zal hebben leeren kennen. Men vindt er het een en ander over in particuliere brieven die van hem uit dien tijd bewaard zijn gebleven. Men begrijpt dat het den lateren schepper van Hermione geïnteresseerd heeft.

Racine heeft in die eerste jaren van volwassen leven goede vrienden gemaakt. In 1662 onverrichterzake uit Uzès te Parijs teruggekeerd, maakte hij daar o.a. kennis met La Fontaine en Boileau, de eerste achttien jaar ouder dan hij, de ander ongeveer van zijn leeftijd. Vroolijke en veelszins vrij denkende menschen, zij het ook dat hun vrije gedachten zich niet altijd openlijk konden uiten; goed bevriend ook met comediespelers en -speelsters. Racine krijgt geld voor zijn gedichten, zit in taveernen, bemint min of meer lichte vrouwen: het een al even gruwelijk in de oogen van Port-Royal als het ander. Maar de opinie van Port-Royal is in die dagen de laatste van zijn zorgen; althans dat meent hij. . . .

Niet slechts uit zijn dichtwerk trekt Racine inkomsten; hij verwerft ook, naar de gewoonte van dien tijd, drie winstgevende en tot geen enkelen arbeid verplichtende priorschappen. Zoo werd men toentertijd geholpen, als men een heer van stand en een